

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno a příjmení studenta	BcA. Alžběta Vocolová
Studijní program	Multimédia a design
Specializace	Design skla
Forma studia	Prezenční
Akademický rok	2024/2025
Název diplomové práce	Zmapování teoretického zpracování skleněných figurek na našem území
Oponent diplomové práce	MgA. Pavlína Šváchová

Na úvod bych ráda zmínila, že k oponentuře přistupuji obdobně, jako autorstvo ke své diplomové práci – s hlubokým zájmem, důsledností a v některých pasážích i s kritickým odstupem. Kritické poznámky, které v posudku zazní, vycházejí z upřímné snahy podpořit další rozvoj této technologie a její pevnější ukotvení v současném výtvarném i výzkumném kontextu.

Relevantnost přístupu ke zvolenému tématu, rozsah práce

Přístupy ke zkoumanému tématu skleněných figurek jsou zvoleny vhodně – od rozsáhlého mapování teoretických zdrojů, přes terénní průzkum, umělecký výzkum až po technologické experimenty. Propojení teoretické části s praktickým výtvarným výstupem posiluje odbornost i celkovou komplexnost zvoleného tématu.

Zvolená širší přístupů se odráží i v rozsahu samotné práce, která svou ambicí výrazně přesahuje rámec běžných diplomových projektů. Snaží se nabídnout ucelený pohled na tradiční řemeslo v novém výtvarném i výzkumném kontextu.

Tato ambice – místy blízká rozsahu doktorského výzkumu či teoretické publikace – však vyžaduje dlouhodobou, soustředěnou činnost a zkušenost. Přestože je patrné značné úsilí a objem odvedené práce, široké rozkročení mezi několika rovinami může místy působit roztříštěně a méně ukotveně. Projekt osciluje mezi dokumentací, edukačním záměrem, uměleckým výzkumem a osobním výtvarným vyjádřením.

Výtvarná část působí silně a osobitě, nicméně teoretická rovina by mohla výrazněji kontextualizovat zvolený přístup. Bylo by přínosné pojmenovat základní rysy a specifika zkoumaného oboru, technologie či fenoménu a následně popsat konkrétní formy a postupy, které byly uplatněny ve vlastním výtvarném zpracování – s důrazem na propojení teorie a praxe. V praktické části by práci posílilo také srovnání s obdobnými multimediálními či postřemeslnými strategiemi u jiných autorů. Tím by výstup lépe potvrdil svou závažnost v kontextu současného uměleckého a výzkumného prostředí.

Pochopení problematiky, definování cílů práce a jejich naplnění

Problematika skleněné figurky je vzhledem k širokému záběru zkoumání v diplomové práci uchopena velmi dobře a do hloubky. Z textu je patrný výrazný osobní zájem, se snahou reflektovat tento specifický obor komplexně – jak po stránce historické, technologické, tak i v rovině současného výtvarného využití.

Stanovené cíle, jako například *zaznamenat dosud nepopsané informace o technologii lampového skla, zmapovat současnou situaci řemesla nebo výtvarně posunout koncept skleněné figurky*, jsou tematicky relevantní, věcné a dobře zacílené.

Velmi kvalitně je naplněna část věnovaná dokumentaci oboru – ať už jde o rešerši literatury, přehled institucí a událostí, nebo rozhovory s osobnostmi. Oceňuji osobní nasazení, důsledný průzkum i rozsah odvedené práce, díky čemuž vznikl cenný přehled o stavu oboru v této celistvosti.

Ve výtvarné části jsou definovány cíle jako „posouvání konceptu“, „vdechování nového života“ nebo „prozkoumávání dosud neobjevených zátok“. Tyto formulace znějí inspirativně a lyricky, avšak v akademickém prostředí působí tyto formulace poněkud nekonkrétně a nestačí jako výzkumný cíl. Pro větší přesvědčivost by bylo vhodné tyto ambice zpřesnit: Co přesně se tím „novým“ myslí? V čem se liší a v čem se potkává autorský přístup s historickou figurkářskou tvorbou? Jakých nástrojů či strategií je k tomuto posunu využíváno a jaký má její výzkum potenciální dopad – ať už ve smyslu edukace, zachování techniky nebo otevření nových interpretačních možností.

Pokud tušíme, co je těmito formulacemi míněno, jejich naplnění se může uskutečňovat v neobvyklém propojení tradiční technologie s intermediálními, současnými tendencemi.

Celkově lze říci, že autorstvo má silnou výchozí pozici i motivaci, která je dobře teoreticky i prakticky rozvinuta. Pro hlubší zakotvení v umělecko-výzkumném rámci by však bylo přínosné (i vzhledem k zaměření výtvarného oboru) více jasně formulovat metodologii a výzkumný přínos výtvarné části projektu.

Úroveň textové a dokumentační části (míra originalnosti, inovativnosti, kvalita zpracování a prezentace)

Textová a dokumentační část práce je zpracována velmi důkladně a svědčí o hlubokém zájmu o téma. Vyniká zejména šíří a precizností rešerše, sběru dat i kvalitně vedenými rozhovory. Práce působí jako cenný zdroj informací o dosud málo popsaném oboru a zachycuje jeho aktuální podobu i historické kořeny v komplexních souvislostech. V tomto ohledu je výstup bezpochyby originální a přínosný – jak pro odbornou veřejnost, tak i pro další výzkum či edukaci.

Struktura textu je logická, jazyk – jak už bylo zmíněno – je místy volen lyricky a obrazně, což může snižovat odbornost akademického vyznění. Ve většině případů však zachovává potřebnou míru odbornosti a dobře propojuje jednotlivé části práce. Zároveň nastavuje hravou a vstřícnou atmosféru, která přispívá k celkovému dojmu. Celkově se jedná o kvalitní práci s výraznou autorskou stopou a jasnou snahou o přínos v oblasti dokumentace i uchopení tématu.

Dokumentační a praktická část práce stojí na několika rozdílných výstupech, které se liší mírou propracovanosti i propojením s teoretickou částí.

Skleněné objekty mají osobité výtvarné zpracování – jak v samotném sochařském tvarování, tak v citlivé práci s barvami. Oceňuji výrazný a konzistentní výtvarný jazyk, který sice navazuje na brychtovskou linii, ale nepůsobí zastarale. Pozitivně hodnotím také kvalitní řemeslné zpracování, které svědčí o vysoké míře technické zdatnosti a citu pro materiál.

Jako zásadní slabinu však vnímám skutečnost, že tyto objekty nejsou tematicky ukotvené: vznikají čistě intuitivně, bez jasně formulovaného záměru, a výběr prací probíhá na základě volných asociací, které – jak samo autorstvo uvádí – nemají žádnou hlubší souvislost s tématem práce. Chybí zde významová vrstva, která by objekty zasadila do výzkumného rámce a propojila je s teoretickou rovinou.

Velmi zdařilé jsou v tomto ohledu podstavce pro skleněné objekty inspirované cirkusem, díky nimž se drobný skleněný objekt stává výraznou součástí prostoru a situace. Záměrně zvolená metafora cirkusu navazuje vhodně na odlehčenost, karikaturnost a hravost tradičních brychtovských figurek. Silným momentem je zde vědomá práce s kontextem vystavení – tedy problematika měřítka a významu drobných artefaktů v galerijním prostoru – a originální reakce ve formě autorsky řešených podstavců, které objekty nejen fyzicky, ale i symbolicky „povyšují“.

Další složkou je série video-rozhovorů doplněná o animaci. Forma rozhovorů je přístupná a srozumitelná i pro širší veřejnost, zároveň však přináší kvalitní informace, které mohou být přínosné i pro odborné publikum. Díky osobnímu způsobu vedení, množství a diverzitě respondentů působí výstupy nejen dokumentárně, ale také angažovaně a autenticky. Technická kvalita odpovídá formátu (YouTube, Instagram...) i dostupným podmínkám. Určité rezervy v oblasti kamery, střihu, zvuku a grafiky autorstvo samo reflektuje, a přičítá je zejména nedostatku zkušeností. V tomto ohledu by stálo za úvahu, do jaké míry je samostatnost ve zpracování klíčová – a zda by případné zapojení odborníků na postprodukci, kameru nebo zvuk nepřineslo výsledkům větší přesvědčivost. Z hlediska obsahu videa fungují, ale pokud mají být chápána jako plnohodnotná součást výtvarné části práce, jejich technické a grafické zpracování působí nedostatečně.

Animovaná část představuje silný vizuální potenciál a výraznou míru originality. Právě zde je podle mého názoru dobře naznačen směr, kterým by bylo možné výtvarnou část dále rozvíjet. Zúžení pozornosti tímto směrem by mohlo být pro celou práci přínosné.

Celkově praktická část obsahuje silné momenty – zejména v oblasti scénografie a výtvarného jazyka – a jako celek působí propojeně a promyšleně. Jsou tu však jednotlivé složky (viz výše), které by si zasloužily více péče. Míra inovativnosti spočívá především v kombinování výtvarné praxe s novými médii, v autorském přístupu k instalaci a ve snaze reagovat na aktuální výstavní tendence.

Kvalita odborných zdrojů a práce s nimi

Práce s odbornými zdroji je velmi uspokojivá – autorstvo čerpá z široké škály publikací a přistupuje k tématu zevrubně a ze všech relevantních úhlů. Vlastní badatelská činnost je v tomto ohledu excelentní a svědčí o hlubokém zájmu o téma i orientaci v oboru. Přesto se domnívám, že z bohatého spektra teoretických publikací nebylo vytěženo maximum.

Jedním z problematických momentů je způsob, jakým jsou některé odborné publikace hodnoceny – poměrně často zaznívá kritika vůči jejich přístupnosti, míře odbornosti či selektivnosti informací. Je však třeba mít na paměti, že tyto charakteristiky zpravidla odpovídají zaměření a formátu dané publikace, a nelze je automaticky chápat jako její nedostatek. Nejvíce mě zasáhl kritický postoj k publikaci *Jablonecká bižuterie* od Petra Nového – jednoho z předních odborníků a historiků v oblasti bižuterie a lampového skla. Vnímám jej v tomto kontextu jako nepřiměřený, zejména označení výkladu za strohý a věcný nebo za obsahující nadbytečné faktické informace.

Rozumím snaze autorstva poukázat na nedostatečný teoretický zájem o dané téma v českém prostředí, nicméně věřím, že cesta k rozvoji této oblasti spočívá spíše v ocenění a využití již existujících materiálů, které představují důležitý základ pro další badatelskou práci.

Ve většině případů je s citačními prameny pracováno odborně a kvalitně. Text dokládá, že autorstvo má dobrý přehled o dostupné literatuře a umí s ní pracovat způsobem, který přirozeně podporuje výstavbu argumentace i teoretické ukotvení tématu.

Jazyková a formální úroveň práce

Jazyková a formální úroveň práce je na velmi dobré úrovni. Text je většinou srozumitelný, dobře strukturovaný a odpovídá akademickým standardům (až na výjimky, zmíněno výše). Formální zpracování je pečlivé s jednotnou úpravou, což přispívá k přehlednosti a čitelnosti textu.

Další připomínky, vyjádření a náměty k práci

Na závěr bych ráda ocenila samotnou snahu zpracovat toto téma. Lampové sklo vnímám jako médium s velkým potenciálem a proto vítám každou práci, která se mu věnuje s takovým nasazením a výrazným autorským zaujetím. Alžbětku přeji, aby v této důležité činnosti pokračovalo i nadále – se stejným zápalem, zvědavostí a odhodláním, jaké prokazuje v této práci.

Otázky k obhajobě diplomové práce

1. Ve vaší práci je zřejmé, že usilujete o popularizaci techniky lampového skla, především směrem k širší veřejnosti či začínajícím tvůrcům. V některých pasážích však působíte kriticky vůči obdobným popularizačním snahám – například v hodnocení knihy *Vinuté perle* od Jany Wudy. Ačkoli uznáváte, že autorka je samouk a že se snaží předávat své poznatky právě laikům a samoukům, kritizujete její laické pojetí teorie. Podobně u tématu o zařizování dílny zmiňujete, že autorka působí dojmem, jako by si takové zařízení mohl každý dovolit okamžitě. Vy oponujete tím, že jde o dlouhodobý proces. Faktem ale je, že pro základní domácí tvorbu stačí kahan s plynovou bombou, skleněné tyčinky a chladicí materiál – tedy výbava dostupná do 10 000 Kč, kterou lze mít doma do několika dnů. Vnímám tedy tuto techniku naopak jako jednu z nejdostupnějších v rámci sklářských oborů.

Můžete prosím objasnit záměr svého postoje? Co bylo cílem této kritické reflexe a jak vnímáte roli popularizačních materiálů a jejich úroveň v kontextu vlastního přístupu k prezentaci lampového skla?

2. Ve své práci deklarujete snahu přiblížit technologii lampového skla širší veřejnosti „stravitelnou formou“. V tomto kontextu bych se chtěla zeptat na napětí, které může vznikat mezi popularizačním přístupem a výtvarnými ambicemi. Zejména s ohledem na vámi uvedený výčet autorů, akcí a workshopů pro veřejnost se zdá, že osob, které se lampovému sklu věnují především řemeslně – bez výraznější výtvarné či konceptuální ambice – je v českém prostředí značné množství. Naopak výrazně autorské nebo výzkumně orientované uchopení této technologie je spíše výjimečné.

Není tedy paradoxně vaše snaha zpřístupnit technologii veřejnosti i určitým posílením tendence vnímat lampové sklo spíše jako řemeslnou disciplínu, než jako médium s

výtvarným a výzkumným potenciálem? Jak se snažíte tuto rovnováhu mezi přístupností a uměleckým přesahem udržet?

3. Jaký je význam intuitivního procesu ve vašem tvůrčím procesu, i s ohledem na Váš výzkum?

4. Jak vnímáte kritiku, která se týká tematické neukotvenosti skleněných objektů? Jak byste na ni reagovalo?

Závěrečné hodnocení diplomové práce* A - výborně

V Praze dne 1. 6. 2025

.....
podpis oponenta diplomové práce

* Pro hodnocení použijte tuto stupnici:

A - výborně	B - velmi dobře	C - dobře	D - uspokojivě	E - dostatečně	F - nedostatečně
-------------	-----------------	-----------	----------------	----------------	------------------